

Питання
до складання кандидатського іспиту з філософії
для аспірантів філософського факультету

1. Поняття історико-філософського тлумачення тексту.
2. «Сучасність» і «постсучасність» в історії філософії.
3. Феномен постмодерної історії філософії.
4. Історія сучасної філософії як «історія філософії без історії».
5. Основні напрямки і тенденції розвитку сучасної філософії в сучасних історико-філософських дослідженнях.
6. Співвідношення понять «буття» і «сущє».
7. Кантова критика метафізики.
8. Критика метафізики з боку логічного позитивізму.
9. Гайдегєрова критика метафізики.
10. Аналогії сущого.
11. Основний зміст метафізичної теорії пізнання.
12. Основний зміст психологістичної теорії пізнання.
13. Основний зміст ідеалістичної теорії пізнання.
14. Основний зміст феноменологічної теорії пізнання.
15. Основний зміст діалектико-матеріалістичної теорії пізнання.
16. Основний зміст прагматистичної теорії пізнання.
17. Основний зміст аналітичної теорії пізнання.
18. Основний зміст натуралістичної теорії пізнання.
19. Глобальні наукові революції та зміна історичних типів наукової раціональності.
20. Класична, некласична та постнекласична наука.
21. Місце системи філософських засад науки серед підвалин наукового пізнання.
22. Наукові картини світу як складова засад наукового пізнання.
23. Ідеали і норми наукового дослідження як складова засад наукового пізнання.
24. Стель наукового мислення як конкретно-історичний спосіб існування ідеалів і норм наукового дослідження, що відповідає науковій картині світу свого часу.
25. Основні етапи розвитку філософії науки як напрямку світової філософської думки ХХ століття.
26. Методологічні концепції філософії науки як спроби раціональної реконструкції історії науки.
27. Критична оцінка пізнавальних цінностей в моделі наукової раціональності Л.Лаудана.
28. Х.Патнем про сучасне розуміння наукового реалізму як «реалізму з людським обличчям».
29. Критична рецепція новоевропейського емпіризму в феноменології.
30. Чим відрізняється феноменологія від класичного трансценденталізму?

31. Проблематизація концепції інтенційності у феноменологічній філософії.
32. Допредикативний досвід і предикативне судження.
33. Пасивна синтеза й активність свідомості.
34. Темпоральність, інтерсуб'єктивність і тілесність досвіду.
35. Історичні трансформації герменевтики: від спеціальної герменевтики до універсальної герменевтики.
36. Основний зміст універсальної герменевтики Шляєрмахера.
37. Основний зміст універсальної герменевтики Дильтея.
38. Поняття дійово-історичної свідомості (за Гадамером).
39. Герменевтичне коло як структура розуміння (за Гадамером).
40. Біологічна специфіка людського.
41. Інтерес в людському житті. Типи інтересів.
42. Горизонтність людського існування.
43. Інтерсуб'єктивність, інтерперсональність, інтерекзистенціальність.
44. Темпоральність та історичність людського буття.
45. Природа і культура. Онтологічні засади культурного.
46. Тіло як фундамент культурного існування.
47. Міф і культура. Функції міфу.
48. Культура і техніка.
49. Культура і мистецтво.
50. Головні дихотомії структуралізму.
51. Знак як предмет дослідження семіотики.
52. Difference (відмінність) як ключове поняття постструктуралізму.
53. Поняття тексту в постструктуралізмі.
54. Проблема репрезентації. Поняття симулякру.
55. Основні теорії соціальної дії.
56. Комунікативна та інструментальна раціональність в соціальній поведінці.
57. Соціальна нерівність та соціальна справедливість.
58. Соціальні цінності і соціальні норми.
59. Соціальні інститути та соціальні системи в структурі чинників соціального розвитку.
60. Становлення когнітивної соціальної теорії модерну. Внесок Гегеля, Маркса, Конта.
61. Соціальна теорія перед викликами модерного суспільства. Модерність. Модернізм. «Пізній модерн». Постмодерн.
62. Комунікативна парадигма в сучасній соціальній теорії.
63. Історична дивергенція [теоретичної] соціології та соціальної філософії. Єдність предмета, відмінність традицій.
64. Ідеологія як продуктивна сила. Ідеологічне виробництво. Поняття «наддетермінація» та її конститутивна сила.
65. Конструктивне значення уяви для «прочитання» історії/історій.

66. Пам'ять як суб'єктивна та історико-хронологічна характеристика подієвості: минуле-сучасне-майбутнє.
67. Інформаційна ера, мережеве суспільство, поява моментних ідентичностей/ідентифікацій – «злиття» простору і часу.
68. Сучасні інтерактивні «гравці» на «дошці» історії: *Flash-* та *Smart-Mob-*и (*on-line* та *in-action*).
69. Історична агентність біополітичної спільноти “multitude” у футурологічному контексті.
70. Суспільний контрактуалізм: контрактуалістські моделі Т.Гобса, Дж.Лока, І.Канта.
71. Лібералізм як модельна структура політичної філософії Модерну.
72. Дискурс справедливості у політичній філософії Модерну.
73. Реабілітація політичної філософії в останню третину ХХ ст. Кантіанський лібералізм Дж.Ролза.
74. Основні течії модерного проекту політичної філософії: деонтологічний лібералізм, лібертаризм, комунітаризм.
75. Сучасний «поворот до практичної філософії».
76. Дисциплінарне коло сучасної практичної філософії.
77. Реабілітація аристотелівського тлумачення зв'язку етики, економіки і політики в сучасній практичній філософії.
78. Імперативність практичної філософії І. Канта.
79. Трансцендентальна прагматика К.-О. Апеля.
80. Філософія права, юриспруденція і порівняльне правознавство.
81. Свобода волі та відповідальність: правові й морально-етичні нюанси.
82. Ідея відкритості прав людини та можливі сучасні полікультурні контексти.
83. Злочини проти людяності як специфічний вид злочину у міжнародному праві.
84. Поняття справедливості у суспільстві, політиці, праві.
85. Якими є теоретичні і практичні аспекти проблеми взаємозв'язку добра і зла?
86. Актуальні проблеми прикладної етики.
87. Колізії морального досвіду: евтаназія – аргументи «за» і «проти».
88. Колізії морального досвіду: смертна кара – аргументи «за» і «проти».
89. Парадокс моральної оцінки.
90. Релігієзнавство як автономна дисципліна гуманітарного знання: передумови її появи, особливості функціонування та структурний поділ.
91. Філософія релігії та релігійна філософія: їх розрізнення.
92. Феномен релігії, її сутність і характеристики. Концепція природної релігії, її історичні модифікації.

93. Основні типології релігій, їх характеристика.
94. Віра та її різновиди: етична, метафізична, релігійна. Зміст релігійної віри, її характеристики.
95. Філософські докази буття Бога: особливості їх сприйняття та критики.
96. Проблема теодицеї, її зміст та можливі вирішення.